

РЕШЕНИЕ

№ 6254

гр. София, 06.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Ж СЪСТАВ, в публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Калина Анастасова

Членове: Темислав М. Димитров
Михаела Касабова

при участието на секретаря Мария Т. Методиева
като разгледа докладваното от Калина Анастасова Въззивно гражданско дело
№ 20231100506807 по описа за 2023 година

Производството е по [чл. 258 - чл. 273 ГПК](#).

С Решение № 20081401 от 28.02.2023 г. поправено с Решение № 20090355/11.05.2023 г. по гр. д. № 24041/2020 г. по описа на СРС, 26 с-в на основание чл. 2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ е осъдена Прокуратурата на Република България да заплати на И. Л. Г. с ЕГН ***** сумата от 5000.00 лв.- неимуществени вреди, претърпени в резултат образуване и водене на досъдебно производство № 5522/2016 г. по описа на СДВР, пр.пр. № 8374/2016 г. по описа на СРП, което е прекратено с Постановление от 02.05.2017 г., ведно със законната лихва върху сумата считано 15.06.2020 г. до окончателното изплащане на дължимата сума, като е отхвърлен предявения иск за разликата над сумата 5000.00 лв. до сумата 20000.00 лв.

Срещу постановеното решение са подадени в срока по чл.259, ал.1 ГПК въззивни жалби и от двете насрещни страни.

В подадената от ищеца И. Л. Г. въззивна жалба са изложени доводи, че постановеното решение в частта на отхвърляне на исковете е неправилно, като необосновано и постановено в нарушение на материалния закон и процесуалните правила. Неправилно съдът оставил без уважение искането на ищцата за допускане на съдебно-психиатрично експертиза, чрез която да се установи нейното състояние в резултат на образуваното наказателно производство и последиците от него във връзка с

понесеният стрес. Поддържа, че в производството е установено негативното отражение на производството на нейният личен и професионален облик. В резултат ограничила общуването си, тъй като се срамувала от случващото се, което се отразило и на външността ѝ. Обеззъбяването също повлияло на това. Същевременно в това време загубила доста от своите клиенти, което се отразило на професионалния ѝ живот. Заявява, че при определяне размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди съдът не е съобразил принципа на чл.52 ЗЗД и е присъдил такова в занижен размер. Изразява оплакване срещу началния момент, от който е присъдена с постановеното решение и законна лихва върху обезщетението. Отправя искане за отмяна на решението в обжалваната част и присъждане на обезщетение в размер на цялата искова сума 20000.00 лв. Претендира разноски.

В подадената от ответника Прокуратурата на Република България въззивна жалба са изложени доводи, че постановеното решение в частта на уважаване на исковите е неправилно, като необосновано и постановено в нарушение на материалния закон и процесуалните правила. В разглеждания случай не е установен фактическият състав за ангажиране отговорността на държавата, чрез прокуратурата, за обезщетяване понесени от ищеца неимуществени вреди. В производството не било установено наличието на претърпени от ищеца неимуществени вреди, които да бъдат в причинно-следствена връзка с неоснователното обвинение. Отделно от това поддържа, че при определяне на размера на обезщетението не бил спазен принципа на [чл. 52 от ЗЗД](#) и същото е в завишен размер. Производството /в досъдебна фаза/ е протекло в разумен срок. Същевременно не е била ограничена възможността на ищеца за свободно придвижване, няма доказателства спрямо нея да са били предприети мерки за процесуална принуда. Отправя искане за отмяна на решението в обжалвана част като неправилно и отхвърляне на исковите като неоснователни.

Софийски градски съд, след като обсъди събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивните жалби пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещните страни, приема следното:

Жалбите, с които е сезиран настоящият съд, са подадени в срока по [чл.259, ал.1 ГПК](#) и са допустими.

Разгледани по същество, съдът намира същите за неоснователни.

Според уредените в [чл. 269 от ГПК](#) правомощия на въззивния съд той се произнася служебно по валидността на цялото решение, а по допустимостта - в обжалваната му част. Следователно относно проверката на правилността на обжалваното решение въззивният съд е ограничен от посоченото в жалбата.

Предявени са иски с правно основание [чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 ЗОДОВ](#).

Претенциите на ищеца се основават на твърдение за водено срещу него

неоснователно наказателно производство приключило с постановление за прекратяване, поради липса на извършено престъпление.

Страните не спорят и се установява от събраните по делото доказателства, че с Постановление от 18.10.2016 г. срещу ищеца е било образувано наказателно производство /ДП № 5522/2016 г. по описа на 01 ру – СДВР/ с обвинение за извършено престъпление по чл. 324, ал.1, пр.1 от НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода до една година или глоба от сто до триста лева.

Установява се и страните не спорят, че с Постановление от 02.05.2017 г. /влязло в законна сила на 15.06.2020 г./ наказателното производство спрямо ищеца било прекратено, поради липса на доказателства за извършено престъпление.

В хода на производството пред първоинстанционния съд са били събрани гласни доказателства.

Чрез показанията на свидетеля Н.А.К. се установява, че след образуване на соченото наказателно производство ищцата била изключително притеснена, затворила се в себе си и страняла от останалите хора, променило се в отрицателен аспект и отношението на обкръжението и към нея.

При така установеното от фактическа страна въззивният съд намира от правна страна следното:

Основните доводи на страните се свеждат до неправилно приложение на материалния закон и неправилно определяне на дължимото обезщетение за понесените неимуществени вреди с оглед принципа за справедливост заложен в чл.52 ЗЗД.

Съгласно [чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ](#) държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано.

Отговорността възниква не по повод на извършени от ответната страна в производството незаконосъобразни действия и възникнали по повод на тях между страните в производството отношения, а по силата за законова разпоредба. Същата урежда отговорност на държавата за причинени от нейни органи вреди, поради което има гаранционно обезщетителен характер. За това, предпоставките за възникването ѝ се уредени в закона, като същите не може да се допълват с други такива, за да бъде обосновано наличието или липсата □. Всички предпоставки за възникването на задължението за обезщетяване на причинените вреди по силата на [чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ](#) имат обективен характер, като не е предвидено като предпоставка наличието на виновно поведение на длъжностните лица. Това сочи на извода, че това е

обективна отговорност, която се носи винаги, когато са налице посочените в разпоредбата предпоставки. Това е така, тъй като с окончателен акт е установено, че предприетите срещу лицето действия са били неоснователни. Без значение за тази отговорност е това дали на определен етап от производството действията на Прокуратурата са били законосъобразни и обосновани с оглед на събраните до този момент доказателства или дали при извършването им са спазени всички предвидени процесуални правила. Дължимото обезщетение обхваща всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо дали са причинени виновно от съответното длъжностно лице.

Обезщетението за неимуществени вреди в хипотезата на [чл. 2 ЗОДОВ](#) е за увреждане на неимуществени права, блага или правнозащитими интереси. Вредите се изразяват в нравствените, емоционални, психически, психологически терзания на личността; накърнената чест и достойнство. Целта на обезщетението е не да поправи вредите, а да възстанови психическото, емоционално и психологическо равновесие на пострадалото лице. При това е посочено, че е нормално да се приеме, че по време на цялото наказателно производство лицето, обвинено в извършване на престъпление, за което в последствие е оправдано/прекратено е производството, изпитва неудобства, чувства се унижено, а също така е притеснено и несигурно; накърняват се моралните и нравствените ценности у личността, както и социалното му общуване като в тази именно връзка е и възприетото в съдебната практика разбиране, че при установяване на този вид неимуществени вреди, не бива да се изхожда само от формалните, външни доказателства. Също така е уточнено, че когато се твърди причиняване на болки и страдания над обичайните за такъв случай или конкретно увреждане на здравето, а също и други специфични увреждания с оглед конкретни обстоятелства, личността на увредения, обичайната му среда или обществено положение, то тогава те трябва изрично да бъдат посочени в исковата молба, за да могат да станат част от предмета на иска.

В настоящия случай е налице хипотезата на [чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 ЗОДОВ](#) - ищецът е бил обвинен в извършване на престъпление по чл.324, ал.1, пр.1 от НК, като наказателното производство е било прекратено, поради липса на извършено престъпление. С разпоредбата на чл.324, ал.1, пр.1 от НК е предвидено, че който упражнява професия или занаят, без да има съответна правоспособност, се наказва с лишаване от свобода до една година или с глоба от сто до триста лева.

В случая е установено, че ищцата притежава юридическа правоспособност и е вписана в САК като правоспособен адвокат. С решение от 16.06.2015 г. /влязло в законна сила на 21.07.2015 г./ на Дисциплинарен съд при САК ѝ е било наложено наказание „лишаване от право да упражнява адвокатска професия за срок от три месеца“.

Установява се, че наказателното производство е продължило около седем месеца и несъмнено се е отразило негативно на психиката, личността и професията на ищеца. Последното се потвърждава от показанията на свидетеля Н.А.К..

Прекратяването на наказателното производство поради липса на извършено престъпление обосновава извод за незаконност по смисъла на [чл.2 от ЗОДОВ](#) на повдигнатото обвинение, а оттук - и на действията на длъжностните лица на Прокуратурата на Република България по повод образуваното наказателно производство.

Незаконността на обвинението съставлява основание за носене на имуществена отговорност от държавата в лицето на нейните правозащитни органи по [чл. 2, ал.1, т. 3 от ЗОДОВ](#) за обезщетяване на претърпените от ищеца вреди, доколкото такива са настъпили като пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение. Анализът на събраните доказателства обосновава несъмнен извод, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение и подлежат на обезщетяване от ответника Прокуратура на Република България, на основание [чл. 2, ал. 1, т. 3](#) вр. [чл. 4 от ЗОДОВ](#).

Същевременно при определяне на справедливото обезщетение за неимуществени вреди следва да се вземат под внимание всички обстоятелства, които обуславят тези вреди. При установена връзка обезщетението по [чл. 52 от ЗЗД](#) следва да бъде определено съобразно принципа на справедливостта. Съгласно задължителните за съдилищата указания, дадени в Постановление № 4/23.12.1968 г. на Пленума на ВС и множество решения на ВКС, постановени по реда на [чл. 290 ГПК](#), понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на конкретни обективно съществуващи в действителността обстоятелства. На обезщетяване подлежат неимуществените вреди, които са в пряка причинна връзка с увреждането и техният размер се определя според вида и характера на упражнената процесуална принуда, както и от тежестта на уврежданията. Задължително се отчита тежестта на повдигнатото обвинение и предвиденото за него наказание, продължителността на наказателното преследване, вида и продължителността на наложените мярка за неотклонение и мярка за процесуална принуда, данните за личността на подсъдимия с оглед на това доколко повдигнатото обвинение за деяние, което не е извършил, и наложената мярка за неотклонение, се е отразило негативно на физическото здраве, психиката му, на контактите и социалния му живот, на положението му в обществото, работата, в това число върху възможностите за професионални изяви и развитие в служебен план, както и всички други обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания.

В случая, чрез ангажираните в производството гласни доказателства се установява, че ищецът е преживял психически и емоционални страдания във връзка с

неоснователното обвинение, които се отличават с негативни последици по отношение на личността и професионалната му кариера. Доводите на ответника в обратен смисъл, съдът намира за неоснователни. Чрез ангажираните пред първата инстанция доказателства се установява, че воденото срещу ищеца наказателно производство се е отразило негативно на личността и упражняваната от него професия адвокат. В случая, съдът следва да отчете с утежнение негативното засягане на професионалната кариера на ищеца. Оттам, следва да бъде отчетено и негативното отражение върху социалната среда и икономическото състояние и самочувствието на ищеца в обществото, които несъмнено са били силно засегнати в една активна възраст за професионално развитие.

Съобразявайки всички изложени по-горе обстоятелства свързани с тежестта на повдигнатото обвинение, продължителността на наказателното производство, интензивността на упражнената репресия, липсата на съпътстващи мерки за процесуална принуда, степента на засягане на емоционални, личния и професионалния живот на увредения, данните за личността му - неосъждан, въззивният съд намира, че в разглеждания случай за претърпените болки и страдания от психическо естество, на ищеца следва да бъде определено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5000.00 лева общо, отговарящо на принципа на справедливостта, прогласен в [чл. 52 ЗЗД](#) и който размер е съобразен с предназначението на обезщетението да поправи претърпяната лична болка и страдания от незаконното преследване, които са установени по делото. За определянето на посочения размер съдът съобрази и обществено-икономическата обстановка в страната към момента на провеждането на наказателното производство и към момента на постановяване на оправдателната присъда.

Доводите на страните, че определеното от първата инстанция обезщетение в размер на 5000.00 лв. не съответства на принципа за справедливост, съдът намира за неоснователни с оглед изложените по-горе съображения.

Върху така определеното обезщетение следва да бъде присъдена законна лихва от 15.06.2020 г. /датата на влизане в сила на постановлението за прекратяване/ до окончателното изплащане на сумата.

Поради съвпадане изводите на двете инстанции обжалваното решение следва да бъде потвърдено като правилно.

Воден от горното, СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20081401 от 28.02.2023 г. поправено с Решение № 20090355/11.05.2023 г. по гр. д. № 24041/2020 г. по описа на СРС, 26 с-в.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____